



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VI. An inter duas sententias æqualiter probabiles liceat sequi minùs tutam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

non potuerit esse opinio, non est ratio, quòd opinio non possit esse actus directus à prudentia, sed quia in eo statu nil potuit affirmari, nisi, ut ait S. Doctor, ex motivo infallibili, quod statui naturæ lapsæ non competit. Ad confirm. om. vel conc. ant. dist. conf. non sufficit opinio probabilissima pro ultimo dictamine. om. conf. non sufficit, ut eâ suppositâ possit ultimum dictamen certum per principia reflexa formari. neg. conf. Hac de re fusè actum *num. 224. & seq.*

ARTICULUS VI.

An inter duas sententias æqualiter probabiles liceat sequi minùs tutam.

316. **D**ico. Si datur inter duas sententias æqualis probabilitas, quæ immediatè concernit licentiam actionis, vel cadit immediatè supra existentiam legis, licet sequi etiam minùs tutam. Ita omnes Doctores, qui vocantur benigni, quique sunt plurimi, præsertim elapso sæculo: & multi etiam isto: quin etiam ex antiquioribus, seu Bartholomæum Medinam antegressis scriptoribus, hæc sententia habet suos patronos, ut suo loco inferius pluribus monstrabitur, & interim videri potest Ralslerus in *norma recti disp. 3. q. 10. a. 1. per totum.*

317. Prob. concl. 1. In dubio de existentia legis qualiscunque, sive, quando datur dubium moraliter tale de existentia legis, non tenemur eam observare: atqui, quando etiam post adhibitam diligentiam, moraliter requisitam, & factam sufficientem indagationem, æquè probabile est, legem non dari, quàm eam dari, planè dubium est, an detur, vel an non detur lex, actionem aliquam præcipiens, vel prohibens: & quod consequitur, dubium est, an actio sit prohibita, vel non: aut econtrà, an sit actio præcepta, vel non: ergo non tenemur observare legem, cujus existentia tantùm est æqualiter probabilis, ma. suprà fusè probata est à *num. 263.* quare huc revocandæ sunt omnes probationes, quas pro superioribus conclusionibus, circa legem dubiam, tam humanam, quàm Divinam & naturalem attulimus.

Confirm. Si nullæ adessent rationes utrinque, nec pro, nec contra legem, tunc planè non tenerer ad illam; daretur enim eo in casu ignorantia invincibilis strictè dicta: ergo neque teneror ad illam, quando dantur rationes utrinque æquales; quia planè non est minus dubium in hoc, quàm in altero casu: neque habetur in hoc casu scientia legis, etiam tantùm moraliter dicta, seu intimatio sufficiens: neque periculum peccandi materialiter est majus in uno, quàm in altero casu: periculum autem formaliter peccandi removeri potest dictamine reflexo.

318. Prob. concl. 2. seu potius explanatur magis argumentum jam suprà adductum *num. 247.* (pro conclusione, qua negavimus, teneri nos ad legem dubiam) & desumptum ab onere valde gravi per oppositam sententiam hominibus sine sufficienti probatione imposito. Si quis, stante æquali probabilitate, deberet sequi semper

tutorem, tunc etiam deberet sequi tutiorem, etiam si minùs tuta foret modicè probabilior: sive non posset sequi minùs tutam, nisi hæc foret notabiliter probabilior: sed sic imponitur hominibus onus valde durum: ergo, Major in primis admittitur communiter à doctoribus rigidioribus, è quibus Pater Noster Thyrsus, ad licitam præxin sententiæ minùs tutæ, ubique requirit, ut hæc, vel sit unicè probabilis, vel sit moraliter certa, vel post sufficiens examen citra passionem (quæ tamen circa utilia, & delectabilia facillè irrepit) appareat clarè, manifestè, notabiliter, aut longè verisimilior: quod ipsum etiam innuit Eminentissimus Aguirre.

319. Secundò, In moralibus parum reputatur pro nihilo: ergo, si excessus non sit sat clarus, notabilis, atque sensibilis, non est ratio, quare liceat sequi sententiam, modicè tantùm probabilior, & non etiam liceat sequi æqualiter probabilem. Tertiò, In modicè tantùm probabiliori sententia æquale ferè datur periculum peccandi, quàm in æqualiter probabili: & in sensu morali non vitatur in illa magis periculum errandi, quàm in ista: ergo, si non licet amplecti sententiam æqualiter probabilem, neque licebit amplecti alteram modicè tantùm probabilior. Quartò, Etiam in æstimatione morali non magis potest prætereundè ignorantiam legis, qui habet modicè minorem probabilitatem de ea, quàm qui habet modicè majorem. Quintò tandem, Videtur mirabile, quòd quis non possit sequi sententiam, quæ defenditur ab egregiis doctoribus, graves rationes afferentibus, contra totidem alios æquè doctos, similibus rationibus instructos: possit tamen eam sequi, si e. g. tantùm novus unus, aut alter, prioribus non omnino par, cum aliqua confirmatione, nova quidem, sed non admodum valida, accedat.

320. Probatur jam minor prioris syllogismi. Si non liceret sequi sententiam minùs tutam, nisi clarè, & notabiliter probabilior, ordinariè deberemus sequi tutiorem: hoc est onus valde durum, & ab adversariis non probatur: ergo probatur ma. Dudum observârunt Bartholomæus Medina, Antonius Perez, Franciscus Suarez, & alii maximi viri: idèmq; clara docet experientia, quòd in tanta multitudine actionum, quæ ubique occurrunt, & in tanta varietate sententiarum, in quibus auctores gravissimi sibi opponuntur, valde difficile sit, clarè, notabiliter, ac sensibilibiter discernere, quænam opinio sit probabilior alterâ. Et sanè debet esse satis animosus, qui in conflictu sententiarum, etiam post diligentem indaginem, ordinariè decidere audet, quæ opinio non tantùm utrunque videatur, sed etiam clarè, notabiliter, ac sensibilibiter sit probabilior. Neque dicas, id colligi posse ex eo, quòd sententia sit, vel non sit, communis; nam non statim ex eo sententia est notabiliter probabilior, quòd sit communis; cum sæpius detur communis contra communem. Certè Hieronymus de Cævallos scripsit tres tomos, (quos vocat *speculum aureum*) communem contra communes: ergo semè ordinariè non posset quis absque passione judicare, licitum sibi esse, sequi sententiam minùs tutam, in materiis hinc inde probabilibus, & ex quorundam qui-

quidem opinione licitis, ex aliorum verò sententia illicitis: ergo ordinariè teneretur ad tutius sequendum.

321. Minor quoad secundam partem, seu quòd hoc onus non probetur ab adversariis, patet ex solutione objectionum. Quoad primam, seu quòd sit onus valde grave, patet, tum ex dictis n. 266. quia scilicet deberemus observare leges plurimas, reipsa non existentes: tum etiam ex eo, quòd docti interrogati de conscientie dubiis, deberent ordinariè responsa dare iuxta opiniones tutiores, quas consequenter indocti deberent sequi: vel deberent consulentes remitti ad alios doctiores, & quidem non benignos, sed rigidos, cum molestia gravi poenitentium. Deberent etiam confessarii non tantum, quando agitur de valore Sacramenti poenitentiae, sed etiam, quando agitur de licentia, sequi ordinariè sententias tutiores: quòd esset addere onus oneri, jam antè fat gravi. Plures aliae onerosae sequelae possent deduci, quae cuique facile incidunt: & quamvis adversarii modo allatas speculariè videantur admittere, practice tamen non videntur eas observare.

322. Sic P. Thyrsus tom. 3. *selecl. disp. 41.* cum pluribus, sed etiam contra plures, negat, dari obligationem confitendi circumstantias tantum aggravantes: imò *ibidem n. 12.* admittit, non esse necesse, ut distinctè explicetur numerus obsectorum, etiam totalium, iniqua quis una voluntate tendit. e. g. quando quis uno actu proposuit sibi, se velle decem occidere; talis enim juxta ipsum sufficiens ter se accusat dicendo: *Habui desiderium multos occidendi*: cum tamen opposita sit communior, & *Dicastillo tr. 8. de poenit. disp. 9. dub. 4. n. 217.* dicat, ante tempora sua eam fuisse unanimem Scholasticorum sententiam. At quomodo probabitur, hanc sententiam, quae, dum negat eam obligationem, ex se minus tuta est, notabiliter, & clarè probabiliorem esse opposita tutiore? Certè non habetur, nisi fermè argumentum negativum, quòd scilicet hæc obligatio non probetur, & onus tale sine gravi ratione imponi non debeat, quam rationem etiam nos pro nobis adducere possumus in praesenti quaestione.

Sic etiam Munieffa, ex rigidioribus unus, docet, non esse peccatum mortale, distribuere in statu peccati mortalis sacrosancta in Euchari- stiam: & tamen Castropalao *tract. 18. de Sacramentis punct. 5. num. 12.* ait, hanc sententiam esse paucorum, & nullatenus admittendam: unde ergo illa tam clarè, & notabiliter major probabilitas? De Prospero Fagnano jam aliquid diximus n. 307. addendum ex eodem, quòd *eodem loco ibi citato*, ubi probabilitatem multum exagitat, tamen n. 448. ponat hanc conclusionem, quòd auctoritas unius gravis doctoris reddat opinionem probabilem, & fundamentum sufficiens eam tenendi, ac in praxin deducendi, si in contrarium nullus occurrat Doctor, & rationes utrinque aequaliter probabiles sint. Quomodo autem auctoritas unius Doctoris, nullatenus rationes majores pro sua sententia, quam stent pro opposita, afferentis, statim faciat eandem sententiam clarè, & notabiliter probabiliorem, imò, ut Fagnanus exigit, certam? Dein fac, casum esse novum, quem alii non-

dum examinàrint, an ideo opinio statim erit manifestè, notabiliter probabilior, aut certa, ob carentiam auctoris contrarii? Similia alii ostendunt de Julio Mercoro, itémque Vincentio Barono. Legatur etiam P. Gervasius Brisacensis, ex ordine Cappuccinorum, & videbitur, quòd rigorem primæ conclusionis, qua negat licitum, sequi sententiam minus tutam, nisi probabilior, sequentibus paragraphis, vel articulis valde mitiget. Solet huc etiam afferri, tum argumentum desumptum ex obedientia, superioribus debita, tum ex illo principio: *Melior est conditio possidentis*: sed de horum efficacia sermo redibit inferius: mihi huc usque dicta sufficiunt.

ARTICULUS VII.

Solvitur prima objectio ex SS. Patribus.

323. **O**B. 1. SS. Patres docent, nos debere sequi semper, aut sententiam tutiorem, aut probabiliorem, ergo non licet sequi aequaliter probabilem, antec. prob. asserendo textus, quos legere potes apud P. N. Thyrsium Gonzalez de recto usu opin. probab. *disert. 13. c. 2. §. 2.* Resp. Ut rectè observat Ralslerus in norma recti *disp. 3. quest. 9. art. 16. n. 707.* de hac quaestione inprimis non agunt Patres: dein quandoque suadent severiora, quandoque etiam benigniora permittunt. Ulterius non agunt semper asserendo obligationem, sed sæpè tantum consilium dando, quandoque etiam concionatoriè rem aliquantò magis exaggerando. Sanè usque ad tempora Magistri Sententiarum vix habetur aliquid firmi: ipsi certè textus, quos asserit P. Thyrsius, mea opinione non multum probant.

Et inprimis S. Clemens *epist. 5. ad suos discipulos* (si tamen epistolæ illæ sunt hujus Sancti, & incorruptæ, de quo videri meretur Bellarminus; quòdenim hunc textum Gratianus in *Decreto Cap. Relatum. 14. disp. 37.* referat, non reddit certam ejus auctoritatem) tamen hic, inquam, S. Pater aliud ibi non asserit, quàm Scripturas Sacras non esse privato sensu, nec juxta proprii duntaxat ingenii vim, & intelligentiam, accipiendas, sed ex majorum, seu Patrum traditione. S. Cyprianus tantum docet, religiosas mentes errorem deponere, & invenire veritatem, eundo ad Divinæ traditionis originem. S. Basilus ait, quòd, sicut corporea pondera per justam libram comprobantur, ita electio eorum, quæ ad vitam instituendam spectant, debeat fieri per liberum arbitrium, ratione regulatum. S. Augustinus vetat, asserre stateras doctos, & vult asserri Divinam, tanquam de Sacris Scripturis, & thesauris Dominicis. Lactantius, qui etiam allegatur, non est sanctus, nec Ecclesiæ Pater, ejusque opera à Gelasio Papa relata sunt inter apocrypha: & tamen etiam iste solummodo ait *loc. cit.* nempe l. 3. *Divinarum Institutionum. c. 13.* non debere nos potius trahi auctoritate, quàm veritate; cum æterna poena immineat, si nos persona inanis, aut opinio falsa, decipiat. Sed hæc omnia non sunt nobis contraria, eaque absque ulla tergiversatione ad-

mit-